

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2026 m. vasario 11 d.
(OR. en)

10575/25

Tarpinstitucinės bylos:
2025/0162 (NLE)
2025/0163 (NLE)

AELE 61
CH 27
MI 433

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl sveikatos

---

EUROPOS SAJUNGOS IR
ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJOS
SUSITARIMAS
DĖL SVEIKATOS

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga)

ir

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA (toliau – Šveicarija),

toliau – Susitariančiosios Šalys,

NORĖDAMOS skatinti bendradarbiavimą Susitariančiųjų Šalių gyventojų sveikatos labui, visų pirma pasirengti didelėms tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėms sveikatai ir į jas reaguoti;

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad grėsmės sveikatai nepaiso nacionalinių sienų, kurios kelioms Sąjungos valstybėms narėms yra bendros su Šveicarija, ir kad daug asmenų kasdien kerta bendras sienas, todėl geresnis keitimasis patirtimi didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai srityje bus bendras interesas;

PASIRYŽUSIOS kuo veiksmingiau reaguoti į dideles tarpvalstybinio pobūdžio grėsmes sveikatai, be kita ko, keisdamosi informacija per bendras sistemas ir epidemiologinės priežiūros tarpusavio pajėgumus;

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Šveicarijos dalyvavimas Sąjungos ligų prevencijos ir kontrolės įstaigose, agentūrose bei struktūrose ir priežiūros bei įspėjimo tinkluose ir panašių pasirengimo ir reagavimo mechanizmų, skirtų didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai prevencijai ir kontrolei, taikymas pagerins Susitariančiųjų Šalių gyventojų sveikatos apsaugos lygį;

PRIPAŽINDAMOS, kad dvišalis Susitariančiųjų Šalių susitarimas dėl sveikatos turėtų suteikti aiškų ir tvirtą teisinį bendradarbiavimo sveikatos saugumo srityje pagrindą;

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Sąjunga sukūrė didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai prevencijos, pasirengimo joms ir reagavimo į jas koordinavimo mechanizmus ir struktūras ir kad Šveicarijos dalyvavimas tuose mechanizmuose ir struktūrose galėtų būti abipusiškai naudingas abiem Susitariančiosioms Šalims;

PRIPAŽINDAMOS, kad abipusiškai naudinga skatinti Susitariančiąsias Šalis keistis profesine patirtimi, be kita ko, pasitelkiant komandiravimą;

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimu dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose (toliau – Susitarimas dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose) yra sukurtas teisinis pagrindas Šveicarijai dalyvauti Sąjungos programose, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/522¹ nustatytą programą „ES – sveikatos labui“ (toliau – programa „ES – sveikatos labui“), ir PRIPAŽINDAMOS, kad svarbu skatinti Susitariančiųjų Šalių bendradarbiavimą su sveikata susijusiais klausimais, kuriems taikomas šis Susitarimas ir Susitarimas dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose;

VIENIJAMOS bendrųjų programos „ES – sveikatos labui“ tikslų apsaugoti Sąjungos piliečius nuo didelių tarpvalstybinių grėsmių sveikatai;

---

¹ 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/522, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. laikotarpio Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa (programa „ES – sveikatos labui“) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 282/2014 (ES OL L 107, 2021 3 26, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>).

ATSIŽVELGDAMOS į savo bendrus siekius, vertybes bei tvirtus ryšius sveikatos srityje ir pripažindamos bendrą pageidavimą toliau palaikyti, stiprinti, skatinti ir plėtoti savo ryšius ir bendradarbiavimą šioje srityje;

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad glaudesnis bendradarbiavimas didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai srityje ir Šveicarijos dalyvavimas Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro veikloje padidins Susitariančiųjų Šalių gyventojų sveikatos apsaugos lygį ir kad Šveicarijos dalyvavimas Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro veikloje turėtų apimti finansinį įnašą, kuris turi būti nustatomas kiekvienam programavimo laikotarpiui;

PASIRENGUSIOS apsvarstyti galimybę ateityje išplėsti savo bendradarbiavimą, kad jis apimtų ir kitus su sveikata susijusius klausimus;

PASIRYŽUSIOS stiprinti Susitariančiųjų Šalių bendradarbiavimą šiuo Susitarimu reglamentuojamose srityse pagal tas pačias taisykles, kurios taikomos Sąjungoje, kartu išsaugant savo ir savo institucijų nepriklausomumą, o Šveicarijos atveju – laikantis principų, kylančių dėl tiesioginės demokratijos ir federalizmo;

PRIPAŽINDAMOS, kad šis Susitarimas nėra susitarimas su Sąjungos vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija;

MANYDAMOS, kad šiam Susitarimui vis dėlto tikslinga pagal analogiją taikyti specialius principus, susijusius su institucinėmis nuostatomis, kurios yra bendros Susitariančiųjų šalių sudarytiems arba sudarysimiems susitarimams su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS, kad išsaugoma Šveicarijos federalinio aukščiausiojo teismo ir visų kitų Šveicarijos teismų, taip pat valstybių narių teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencija aiškinti šį Susitarimą atskirais atvejais,

SUSITARĖ:

1 SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio Susitarimo tikslas – stiprinti Susitariančiųjų Šalių bendradarbiavimą siekiant:

- a) saugoti ir gerinti Sąjungos valstybių narių ir Šveicarijos gyventojų sveikatą;
- b) kovoti su labiausiai sveikatą pakertančiomis ligomis skatinant jų priežasčių, plitimo ir profilaktikos tyrimus, skleidžiant informaciją sveikatos klausimais ir didinant sveikatos raštingumą;
- c) užtikrinti nuolat aukštą didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai priežiūros lygį Susitariančiųjų Šalių teritorijose, taip pat koordinuoti jų įspėjimo sistemas ir reagavimą į tokias grėsmes.

2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Susitariančiosios Šalys stiprina ir plečia bendradarbiavimą sveikatos saugumo srityje. Tas bendradarbiavimas apima tik šias sritis:

- a) sveikatos saugumo mechanizmus, susijusius su didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai;
- b) Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą (toliau – Centras).

3 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

Susitariančiosios Šalys bendradarbiauja, keičiasi informacija ir koordinuoja savo politiką, susijusią su didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai, pasitelkdamos I priede išvardytuose Sąjungos teisės aktuose nustatytus mechanizmus ir struktūras, visų pirma Sąjungos užkrečiamųjų ligų prevencijai ir kontrolei skirtus priežiūros bei įspėjimo tinklus ir pasirengimo bei reagavimo mechanizmus.

Susitariančiosios Šalys stiprina bendro pobūdžio bendradarbiavimą sveikatos saugumo, įskaitant epidemiologinę priežiūrą, srityje, kad pagerintų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir reagavimą į jas.

2 SKYRIUS

INSTITUCINĖS NUOSTATOS

4 STRAIPSNIS

Bendroji informacija

Siekiant užtikrinti Susitariančiųjų Šalių teisinį tikrumą dėl šiame Susitarime nustatyto bendradarbiavimo ir atsižvelgiant į tarptautinės teisės principus, šiame skyriuje nustatomi instituciniai sprendimai, analogiški instituciniams sprendimams, kurie yra bendri dvišaliams susitarimams, sudarytiems ar sudarysimiems su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija, nekeičiant šio Susitarimo taikymo srities, visų pirma:

- a) šio Susitarimo suderinimo su jo taikymui aktualiais Sąjungos teisės aktais procedūra;
- b) vienodas šio Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos I priede daroma nuoroda, aiškinimas ir taikymas;
- c) šio Susitarimo taikymas ir jo priežiūra ir
- d) ginčų sprendimas pagal šį Susitarimą.

5 STRAIPSNIS

Dalyvavimas rengiant Sąjungos teisės aktus (sprendimų formavimas)

1. Pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) rengdama pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto šio Susitarimo taikymo srityje, Europos Komisija (toliau – Komisija) apie tai praneša Šveicarijai ir neoficialiai konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tokiu pat būdu, koku prašo Sąjungos valstybių narių ekspertų pateikti nuomonę rengdama savo pasiūlymus.

Bet kuriai Susitariančiajai Šaliai paprašius šio Susitarimo 19 straipsniu įsteigtame Jungtiniame komitete (toliau – Jungtinis komitetas) preliminariai pasikeičiama nuomonėmis.

Svarbiais etapu, einančio prieš Sąjungai priimant teisės aktą, momentais Susitariančiosios Šalys vienos iš jų prašymu dar kartą konsultuojasi Jungtiniame komitete, nuolat viena kitą informuodamos ir konsultuodamos.

2. Pagal SESV rengdama į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų deleguotuosius aktus, Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant tų deleguotųjų aktų projektus, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.

3. Pagal SESV rengdama į šio Susitarimo taikymo sritį patenkančių pagrindinių Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo aktus, Komisija užtikrina, kad Šveicarija kuo plačiau dalyvautų rengiant tų įgyvendinimo aktų projektus, kurie vėliau bus pateikti komitetams, padedantiems Komisijai naudotis jos gyvendinimo įgaliojimais, ir konsultuojasi su Šveicarijos ekspertais tuo pačiu pagrindu, kuriuo ji konsultuojasi su Sąjungos valstybių narių ekspertais.

4. Šveicarijos ekspertai dalyvauja komitetų, kuriems netaikomos 2 ir 3 dalys, darbe, kai to reikia tinkamam šio Susitarimo veikimui užtikrinti.

Jungtinis komitetas sudaro ir atnaujina tų komitetų ir, kai tinkama, kitų panašių komitetų sąrašą.

5. Šis straipsnis netaikomas Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatoms, kuriems taikoma 6 straipsnio 5 dalyje nurodyta išimtis.

6 STRAIPSNIS

Sąjungos teisės aktų įtraukimas

1. Siekdamas užtikrinti teisinį tikrumą ir teisės aktų, susijusių su šiame Susitarime nustatytu bendradarbiavimu, vientisumą, Šveicarija ir Sąjunga užtikrina, kad šio Susitarimo taikymo srityje priimti Sąjungos teisės aktai po jų priėmimo būtų kuo greičiau įtraukti į šį Susitarimą.

2. Į šį Susitarimą pagal šio straipsnio 4 dalį įtraukti Sąjungos teisės aktai dėl jų įtraukimo į šį Susitarimą tampa Šveicarijos teisinės sistemos dalimi, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į adaptacijas, dėl kurių sprendimą priima Jungtinis komitetas.

3. Priėmusi teisės aktą šio Susitarimo taikymo srityje, Sąjunga apie tai kuo greičiau praneša Šveicarijai per Jungtinį komitetą.

Bet kurios Susitariančiosios Šalies prašymu Jungtinis komitetas surengia pasikeitimą nuomonėmis tuo klausimu.

4. Jungtinis komitetas, veikdamas pagal šio straipsnio 1 dalį, kuo greičiau priima sprendimą iš dalies pakeisti šio Susitarimo I priedą, įskaitant būtinas adaptacijas.

5. 1 dalyje nustatyta pareiga netaikoma Europos Sąjungos teisės aktams ir jų nuostatoms, kurie patenka į išimties taikymo sritį. Šiame Susitarime jokia išimtis nenumatoma.

6. Laikantis 7 straipsnio, pagal šio straipsnio 4 dalį priimti Jungtinio komiteto sprendimai įsigalioja nedelsiant, tačiau jokia būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradamas taikyti Sąjungoje.

7. Per visą šiame straipsnyje nustatytą procedūrą Susitariančiosios Šalys gera valia bendradarbiauja, kad palengvintų sprendimų priėmimą.

7 STRAIPSNIS

Šveicarijos konstitucinių pareigų vykdymas

1. Per 6 straipsnio 3 dalyje nurodytą pasikeitimą nuomonėmis Šveicarija informuoja Sąjungą, ar ji turi įvykdyti konstitucines pareigas, kad 6 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas taptų privalomas.

2. Jei 6 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas taps privalomas tik Šveicarijai įvykdžius konstitucines pareigas, jai suteikiamas ne ilgesnis kaip dvejų metų terminas nuo šio straipsnio 1 dalyje nustatytos informacijos pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai pradedama referendumo procedūra, – tokiu atveju šis terminas pratęsiama vienais metais.

3. Kol Šveicarija praneš, kad ji įvykdė konstitucines pareigas, Susitariančiosios Šalys 6 straipsnio 4 dalyje nurodytą sprendimą taiko laikinai, išskyrus atvejus, kai Šveicarija informuoja Sąjungą, kad to sprendimo laikinai taikyti neįmanoma, ir nurodo to priežastis.

6 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas jokių būdu negali būti pradėtas laikinai taikyti anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradedamas taikyti Sąjungoje.

4. Įvykdžiusi 1 dalyje nurodytas savo konstitucines pareigas, Šveicarija apie tai nedelsdama praneša Sąjungai per Jungtinį komitetą.

5. 6 straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas įsigalioja tą dieną, kurią pateikiamas šio straipsnio 4 dalyje numatytas pranešimas, tačiau jokių būdu ne anksčiau nei dieną, kurią atitinkamas Sąjungos teisės aktas pradamas taikyti Sąjungoje.

8 STRAIPSNIS

Nuorodos į teritorijas

Kai į šį Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Europos Sąjungos arba Sąjungos teritoriją, tos nuorodos šio Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į teritorijas, nurodytas 20 straipsnyje.

9 STRAIPSNIS

Nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius

Kai į šį Susitarimą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos į Sąjungos valstybių narių piliečius, tos nuorodos šio Susitarimo taikymo tikslais suprantamos kaip nuorodos į Sąjungos valstybių narių ir Šveicarijos piliečius.

10 STRAIPSNIS

Sjungos teisės aktų įsigaliojimas ir įgyvendinimas

Į šį Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos dėl jų įsigaliojimo arba įgyvendinimo šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

Laikas, per kurį Šveicarijoje turi įsigalioti ir būti įgyvendinti sprendimai, kuriais į šį Susitarimą įtraukiami Sąjungos teisės aktai, ir data, iki kurios tai turi būti padaryta, nustatomi remiantis 6 straipsnio 6 dalimi ir 7 straipsnio 5 dalimi, taip pat nuostatomis dėl pereinamojo laikotarpio priemonių.

11 STRAIPSNIS

Sjungos teisės aktų adresatai

Į šį Susitarimą įtrauktų Sąjungos teisės aktų nuostatos, kuriomis nurodoma, kad tie teisės aktai skirti Sąjungos valstybėms narėms, šio Susitarimo taikymo tikslais nėra aktualios.

12 STRAIPSNIS

Vienodo aiškinimo principas

1. Siekiant 4 straipsnyje išdėstyto tikslo ir laikantis tarptautinės viešosios teisės principų, šis Susitarimas ir Sąjungos teisės aktai, į kuriuos jame daroma nuoroda, vienodai aiškinami ir taikomi srityse, kurioms taikomas šis Susitarimas.
2. Sąjungos teisės aktai, į kuriuos I priede daroma nuoroda, ir šio Susitarimo nuostatos tiek, kiek jų taikymas susijęs su Sąjungos teisės sąvokomis, aiškinami ir taikomi laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, galiojančios prieš pasirašant šį Susitarimą arba jį pasirašius.

13 STRAIPSNIS

Veiksmingo ir darnaus taikymo principas

1. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos bendradarbiauja tarpusavyje ir padeda viena kitai užtikrinti šio Susitarimo taikymo priežiūrą. Jos gali keistis informacija apie šio Susitarimo taikymo priežiūros veiklą. Jos gali keistis nuomonėmis ir aptarti abipusio intereso klausimus.

2. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi tinkamų priemonių veiksmingam ir darniam šio Susitarimo taikymui jos teritorijoje užtikrinti.
3. Šio Susitarimo taikymo priežiūrą Susitariančiosios Šalys vykdo kartu Jungtiniame komitete.

Jei Komisija arba Šveicarijos kompetentingos institucijos sužino apie neteisingo taikymo atvejį, klausimas gali būti perduotas Jungtiniam komitetui, kad jis rastų priimtina sprendimą.

4. Komisija ir Šveicarijos kompetentingos institucijos stebi, kaip šį Susitarimą taiko kita Susitariančioji Šalis. Taikoma 15 straipsnyje nustatyta procedūra.

14 STRAIPSNIS

Išskirtinumo principas

Susitariančiosios Šalys įsipareigoja ginčo dėl šio Susitarimo ir Sąjungos teisės aktų, į kuriuos I priede daroma nuoroda, aiškinimo ar taikymo arba, kai taikytina, dėl Komisijos sprendimo, priimto remiantis šiuo Susitarimu, atitiktis šiam Susitarimui nespręsti kitais būdais nei nustatyta šiame Susitarime.

15 STRAIPSNIS

Procedūra, taikoma kilus aiškinimo ar taikymo sunkumų

1. Jei aiškinant ar taikant šį Susitarimą arba Sąjungos teisės aktą, į kurį I priede daroma nuoroda, kyla sunkumų, Susitariančiosios Šalys konsultuojasi tarpusavyje Jungtiniame komitete, kad rastų abiem pusėms priimtina sprendimą. Tuo tikslu Jungtiniam komitetui pateikiami visi naudingi informacijos elementai, kad jis galėtų išsamiai išnagrinėti padėtį. Jungtinis komitetas išnagrinėja visas galimybes toliau užtikrinti tinkamą šio Susitarimo veikimą.
2. Jei Jungtiniam komitetui šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sunkumo nepavyksta pašalinti per tris mėnesius nuo dienos, kurią jam apie tą sunkumą buvo pranešta, bet kuri iš Susitariančiųjų Šalių gali prašyti, kad ginčą spręstų arbitražo teismas pagal Protokole dėl arbitražo teismo nustatytas taisykles.
3. Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl 12 straipsnio 2 dalyje nurodytos nuostatos aiškinimo arba taikymo ir jei tą nuostatą būtina išaiškinti tam, kad arbitražo teismas galėtų išspręsti ginčą ir priimti sprendimą, jis šį klausimą perduoda Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Jei ginčo metu iškyla klausimas dėl nuostatos, kuriai taikoma 6 straipsnio 5 dalyje nurodyta pareigos atlikti dinamišką suderinimą išimtis, aiškinimo arba taikymo ir jei ginčas nėra susijęs su Sąjungos teisės sąvokų aiškinimu arba taikymu, arbitražo teismas ginčą išsprendžia nesikreipdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

4. Jei arbitražo teismas perduoda klausimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal 3 dalį:
  - a) Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas arbitražo teismui yra privalomas ir
  - b) Šveicarija naudojasi tokiomis pačiomis teisėmis kaip ir valstybės narės bei Sąjungos institucijos ir jai Europos Sąjungos Teisingumo Teisme *mutatis mutandis* taikomos tos pačios procedūros.
5. Kiekviena Susitariančioji Šalis imasi visų būtinų priemonių, kad arbitražo teismo sprendimo būtų sąžiningai laikomasi.

Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė šio Susitarimo, per Jungtinį komitetą informuoja kitą Susitariančiąją Šalį apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti.

16 STRAIPSNIS

Kompensacinės priemonės

1. Jei Susitariančioji Šalis, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė šio Susitarimo, per pagrįstą laikotarpį, nustatytą pagal Protokolo dėl arbitražo teismo IV.2 straipsnio 6 dalį, nepraneša kitai Susitariančiajai Šaliai apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo teismo sprendimui įvykdyti, arba jei kita Susitariančioji Šalis mano, kad priemonės, apie kurias pranešta, neatitinka arbitražo teismo sprendimo, ta kita Susitariančioji Šalis gali priimti proporcingas kompensacines priemones, kad atkurtų galimai sutrikusią pusiausvyrą.

Kompensacinės priemonės gali būti priimamos tik pagal šį Susitarimą arba pagal Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose (toliau – Susitarimas dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose) 19 straipsnio 1 dalies c punktą ir 20 straipsnio 4 dalį dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programoje¹.

Kompensacines priemones priimanči Susitariančioji Šalis praneša apie tai Susitariančiajai Šaliai, kuri, kaip pripažino arbitražo teismas, nesilaikė šio Susitarimo, ir tame pranešime jas išsamiai apibūdina. Tos kompensacinės priemonės įsigalioja praėjus trimis mėnesiams nuo šio pranešimo dienos.

---

¹ 2021–2027 m. laikotarpiu – 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/522, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. laikotarpio Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa (programa „ES – sveikatos labui“) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 282/2014, (ES OL L 107, 2021 3 26, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>), nustatytoje programoje „ES – sveikatos labui“.

2. Jei per vieną mėnesį nuo pranešimo apie numatomas kompensacines priemones dienos Jungtinis komitetas nepriima sprendimo sustabdyti tų kompensacinių priemonių taikymą, iš dalies jas pakeisti arba panaikinti, bet kuri Susitariančioji Šalis klausimą dėl tų kompensacinių priemonių proporcingumo gali pateikti arbitražo teismui pagal Protokolą dėl arbitražo teismo.
3. Arbitražo teismas priima sprendimą per Protokolo dėl arbitražo teismo III.8 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą.
4. Kompensacinės priemonės atgaline data netaikomos. Visų pirma išsaugomos teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai įgijo prieš įsigaliojant kompensacinėms priemonėms.

17 STRAIPSNIS

Jurisdikcijų bendradarbiavimas

1. Kad paskatintų vienodą aiškinimą, Šveicarijos Federalinis Aukščiausiasis Teismas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas susitaria dėl dialogo ir jo sąlygų.
2. Šveicarija turi teisę pateikti bylos pareiškimus arba rašytines pastabas Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tais atvejais, kai Sąjungos valstybės narės teismas pateikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą dėl šio Susitarimo ar I priede nurodyto Sąjungos teisės akto nuostatos aiškinimo ir paprašo dėl jo priimti prejudicinį sprendimą.

18 STRAIPSNIS

Igyvendinimas

1. Susitariančiosios Šalys imasi visų tinkamų bendro pobūdžio ir specialių priemonių įsipareigojimų pagal šį Susitarimą vykdymui užtikrinti ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jo tikslo.
2. Susitariančiosios Šalys imasi visų priemonių, būtinų Sąjungos teisės aktų, į kuriuos I priede daroma nuoroda, numatytam rezultatui užtikrinti, ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų sukliudyti siekti jų tikslų.

19 STRAIPSNIS

Jungtinis komitetas

1. Įsteigiamas Jungtinis komitetas.

Jungtinį komitetą sudaro Susitariančiųjų Šalių atstovai.

2. Jungtiniam komitetui bendrai pirmininkauja Sąjungos atstovas ir Šveicarijos atstovas.
3. Jungtinis komitetas:
  - a) užtikrina tinkamą šio Susitarimo veikimą, veiksmingą administravimą ir taikymą;

- b) gali keistis informacija ir konsultuotis klausimais, susijusiais su šiuo Susitarimu ir su juo susijusiais finansiniais aspektais;
- c) veikia kaip forumas, kuriame Susitariančiosios Šalys tarpusavyje konsultuojasi ir nuolat keičiasi informacija, visų pirma siekdamos pagal šio Susitarimo 15 straipsnį pašalinti šio Susitarimo ar Sąjungos teisės akto, į kurį I priede daroma nuoroda, aiškinimo ar taikymo sunkumus;
- d) bendradarbiaudamas su Jungtiniu komitetu, įsteigtu Susitarimu dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose, (toliau – Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose jungtinis komitetas), užtikrina tinkamą veikimą ir veiksmingą įgyvendinimą (tik į šį Susitarimą patenkančiais klausimais) Šveicarijai dalyvaujant Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programoje. Tuo tikslu Jungtinis komitetas informuoja Dalyvavimo Sąjungos programose jungtinį komitetą, kai:
  - i) reikia priimti naują Susitarimo dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose protokolą dėl Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programos,
  - ii) Susitarimo dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose protokolą dėl Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programos reikia iš dalies pakeisti dėl šio Susitarimo taikymo srities pasikeitimų,
  - iii) į jo posėdžių darbotvarkę įtraukiami su Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa susiję klausimai;
- e) teikia rekomendacijas Susitariančiosioms Šalims su šiuo Susitarimu susijusiais klausimais;

- f) priima sprendimus šiame Susitarime numatytais atvejais;
- g) jei iš dalies keičiami prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 1–6, 10–15, 17 arba 18 straipsniai (toliau – Protokolas (Nr. 7)), atitinkamai iš dalies pakeičia priedėlį, ir
- h) naudojami bet kuria kita šiuo Susitarimu jam suteikta kompetencija.

4. Jungtinis komitetas sprendimus priima bendru sutarimu.

Sprendimai Susitariančiosioms Šalims yra privalomi ir jos imasi visų būtinų priemonių jiems įgyvendinti.

5. Jei bendrapirmininkiai nenusprendžia kitaip, Jungtinis komitetas posėdžiauja bent kartą per metus pakaitomis Briuselyje ir Berne. Jungtinis komitetas taip pat posėdžiauja bet kurios iš Susitariančiųjų Šalių prašymu.

Bendrapirmininkiai gali nuspręsti Jungtinio komiteto posėdį organizuoti vaizdo konferencijos arba telekonferencijos būdu.

6. Jungtinis komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles pirmajame posėdyje ir prireikus jas atnaujina.

7. Jungtinis komitetas gali nuspręsti sudaryti darbo arba ekspertų grupę, kuri galėtų jam padėti atlikti jo funkcijas.

3 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 STRAIPSNIS

Teritorinė taikymo sritis

Šis Susitarimas taikomas teritorijoje, kurioje taikoma Europos Sąjungos sutartis ir SESV, tose Sutartyse nustatytais sąlygomis ir Šveicarijos teritorijoje.

21 STRAIPSNIS

Peržiūra

1. Susitariančiosios Šalys reguliariai peržiūri šio Susitarimo veikimą Jungtiniame komitete ir gali svarstyti galimybę jį persvarstyti, t. y. pagerinti bendradarbiavimą arba išplėsti jo taikymą įtraukiant kitus su sveikata susijusius klausimus.
2. Atsižvelgdamos į galimus svarstymus pagal 1 dalį, Susitariančiosios Šalys, laikydamosi savo atitinkamų vidaus procedūrų, gali pradėti derybas dėl jo persvarstymo.
3. Visų derybų rezultatus Susitariančiosios Šalys ratifikuoja arba patvirtina laikydamosi savo atitinkamų vidaus procedūrų.

22 STRAIPSNIS

Profesinė paslaptis

Susitariančiųjų Šalių atstovai, ekspertai ir kiti joms atstovaujantys asmenys, netgi nustoję eiti savo pareigas, neturi teisės atskleisti jokios pagal šio Susitarimo nuostatas gautos informacijos, kurią jie yra įsipareigoję saugoti kaip profesinę paslaptį.

23 STRAIPSNIS

Įslaptinta informacija ir neskelbtina neįslaptinta informacija

1. Nė viena šio Susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Susitariančioji Šalis pateiktų įslaptintą informaciją.
2. Su įslaptinta informacija arba medžiaga, kurią Susitariančiosios Šalys suteikė ar kuria jos pasikeitė pagal šį Susitarimą, elgiamasi ir ji saugoma laikantis 2008 m. balandžio 28 d. Briuselyje priimto Šveicarijos Konfederacijos ir Europos Sąjungos susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija saugumo procedūrų ir visų jam įgyvendinti skirtų saugumo priemonių.
3. Kad užtikrintų neskelbtinos neįslaptintos informacijos, kuria keičiasi Susitariančiosios Šalys, apsaugą, Jungtinis komitetas priima sprendimą dėl naudojimo nurodymų.

24 STRAIPSNIS

Priedai, priedėliai ir protokolai

Šio susitarimo priedai, priedėliai ir protokolai yra neatskiriama jo dalis.

25 STRAIPSNIS

Finansinis įnašas

1. Šveicarija prisideda prie Sąjungos agentūrų, informacinių sistemų ir kitos II priedo 1 straipsnyje išvardytos veiklos, kurioje ji turi galimybę dalyvauti, finansavimo pagal šį straipsnį ir II priedą.

Jungtinis komitetas gali priimti sprendimą II priedą iš dalies pakeisti.

2. Sąjunga gali bet kuriuo metu sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikloje, jei Šveicarija nesilaiko mokėjimo termino pagal II priedo 2 straipsnyje nustatytas mokėjimo sąlygas.

Jei Šveicarija nesilaiko nustatyto mokėjimo termino, Sąjunga jai išsiunčia oficialų priminimo raštą. Jei per 30 dienų nuo to oficialaus priminimo rašto gavimo dienos nesumokama visa suma, Sąjunga gali sustabdyti Šveicarijos dalyvavimą atitinkamoje veikloje.

3. Finansinis įnašas mokamas kaip suma, kurią sudaro:
  - a) veiklos įnašas ir
  - b) dalyvavimo mokestis.
4. Finansinis įnašas mokamas kaip metinis finansinis įnašas Komisijos pateiktuose mokėjimo reikalavimuose nurodytomis dienomis.
5. Veiklos įnašas apskaičiuojamas naudojant įnašo raktą, kuris nustatomas kaip Šveicarijos bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) rinkos kainomis ir Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis.

Tuo tikslu Susitariančiųjų Šalių BVP rinkos kainomis duomenys yra Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) metų, kuriais atliekamas metinis mokėjimas, sausio 1 d. pateikti naujausi BVP rinkos kainomis duomenys, parengti tinkamai atsižvelgiant į 2004 m. spalio 26 d. Liuksemburge priimtą Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl bendradarbiavimo statistikos srityje. Jei tas susitarimas nustoja būti taikomas, Šveicarijos BVP laikomas tas, kuris nustatytas remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pateiktais duomenimis.

6. Kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo raktą jos metiniam patvirtintam biudžetui, įtrauktam į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), atsižvelgiant į tai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą II priedo 1 straipsnyje.

Informacinėms sistemoms ir kitai veiklai skirtas veiklos įnašas apskaičiuojamas taikant įnašo rakta atitinkamam konkrečių metų biudžetui, nustatytam biudžeto vykdymo dokumentuose, pavyzdžiui, darbo programose ar sutartyse.

Visos orientacinės sumos grindžiamos įsipareigojimų asignavimais.

7. Metinis dalyvavimo mokestis yra lygus 4 % metinio veiklos įnašo, apskaičiuoto pagal 5 ir 6 dalis.

8. Komisija teikia Šveicarijai tinkamą informaciją, susijusią su jos finansinio įnašo apskaičiavimu. Ta informacija teikiama deramai atsižvelgiant į Sąjungos konfidencialumo ir duomenų apsaugos taisykles.

9. Visi Šveicarijos finansiniai įnašai arba Sąjungos mokėjimai mokami ir mokėtinos arba gautinos sumos apskaičiuojamos eurai.

10. Jei šio Susitarimo įsigaliojimo data nesutampa su kalendorinių metų pradžia, Šveicarijos atitinkamų metų veiklos įnašas tikslinamas laikantis II priedo 4 straipsnyje nustatytos mokėjimo metodikos ir sąlygų.

11. Išsamios šio straipsnio taikymo nuostatos išdėstytos II priede.

12. Praėjus trejiems metams nuo šio Susitarimo įsigaliojimo, o vėliau – kas trejus metus, Jungtinis komitetas peržiūri II priedo 1 straipsnyje apibrėžtas Šveicarijos dalyvavimo sąlygas ir prireikus jas patikslina.

26 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Susitariančiosios Šalys šį Susitarimą ratifikuoja arba patvirtina pagal savo pačių nustatytas procedūras. Susitariančiosios Šalys praneša viena kitai apie šiam Susitarimui įsigalioti būtinų vidaus procedūrų užbaigimą.
2. Šis Susitarimas įsigalioja pirmą antro mėnesio po paskutinio pranešimo apie šias priemones pateikimo dieną:
  - a) Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo institucinį protokolą;
  - b) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo;
  - c) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto institucinį protokolą;
  - d) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto;

- e) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto protokolą dėl valstybės pagalbos;
- f) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais institucinį protokolą;
- g) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais;
- h) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais protokolą dėl valstybės pagalbos;
- i) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais;
- j) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo institucinį protokolą;
- k) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo institucinį protokolą;
- l) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti;

- m) Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose;
- n) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų.

27 STRAIPSNIS

Nutraukimas

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali šį Susitarimą nutraukti apie tai pranešdama kitai Susitariančiajai Šaliai.
2. Šis Susitarimas nustoja galioti po 6 mėnesių nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo gavimo.
3. Jei šis Susitarimas nustoja galioti, teisės ir pareigos, kurias asmenys ir ekonominės veiklos vykdytojai pagal šį Susitarimą įgijo iki jo galiojimo pabaigos dienos, yra išsaugomos. Susitariančiosios Šalys bendru sutarimu nusprendžia, kokių veiksmų reikia imtis dėl teisių jų įgijimo metu.

Šis Susitarimas sudarytas dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, ir visi tekstai yra vienodai autentiški.

TAI PALIUDYDAMI, toliau nurodyti deramai įgalioti asmenys pasirašė šį Susitarimą.

Priimta ... .. metų ... .. dieną.

Europos Sąjungos vardu

Šveicarijos Konfederacijos vardu

SAJUNGOS TEISĖS AKTAI,
ĮTRAUKTI PAGAL
SUSITARIMO 6 STRAIPSNĮ

Jei techninėse adaptacijose nenumatyta kitaip, laikoma, kad į šį priedą įtrauktuose Sąjungos teisės aktuose nustatytos Sąjungos valstybių narių teisės ir pareigos taip pat yra Šveicarijos teisės ir pareigos. Ši nuostata taikoma visapusiškai laikantis Susitarimo 2 skyriaus institucinių nuostatų.

DIDELĖS TARPVALSTYBINIO POBŪDŽIO GRĖSMĖS SVEIKATAI

1. 32022 R 2371: 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2371 dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1082/2013/ES, (ES OL L 314, 2022 12 6, p. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>).

Reglamento (ES) 2022/2371 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) Šveicarija visateisiškai dalyvauja Sveikatos saugumo komitete ir jame turi tokias pat teises bei pareigas kaip ir Sąjungos valstybės narės, išskyrus balsavimo teisę;

- b) Šveicarija yra visateisė Reglamentu (ES) 2022/2371 sukurtos ankstyvojo įspėjimo ir reagavimo sistemos (toliau – AİRS) teisių turėtoja;
- c) Šveicarija apibrėžtį pagal Reglamento (ES) 2022/2371 3 straipsnio 10 dalį naudos tik šio Susitarimo įgyvendinimo tikslu;
- d) Reglamento (ES) 2022/2371 7 straipsnio 1 dalyje nurodytas ataskaitas Šveicarija pateikia tuo pačiu metu, kaip reikalaujama iš Sąjungos valstybių narių pagal tą straipsnį, bet jokių būdu ne anksčiau kaip po vieno metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos. Šveicarija savo ataskaitą perduoda per AİRS;
- e) Reglamento (ES) 2022/2371 7 straipsnio 5 dalyje:
  - i) išbraukiami žodžiai „Europos Sąjungos įslaptintos informacijos kategorijai“, o
  - ii) antras sakinyš Šveicarijos atžvilgiu suprantamas taip: „Tomis nacionalinėmis saugumo taisyklėmis užtikrinamas tam tikras įslaptintos informacijos apsaugos lygis pagal Šveicarijos Konfederacijos ir Europos Sąjungos susitarimą dėl keitimosi įslaptinta informacija saugumo procedūrų ir su juo susijusias saugumo priemones“;
- f) šio Susitarimo tikslais Šveicarija taip pat gali dalyvauti Reglamento (ES) 2022/2371 12 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytoje bendrų viešųjų pirkimų procedūroje;
- g) Reglamento (ES) 2022/2371 12 straipsnio 4 dalies a, b, c, e ir f punktai Šveicarijai netaikomi;

- h) Reglamento (ES) 2022/2371 23 straipsnis nedaro poveikio Šveicarijos kompetencijai pripažinti ir nutraukti nacionalinio lygmens ekstremaliąsias visuomenės sveikatos situacijas;
  - i) Reglamento (ES) 2022/2371 25 straipsnio a ir b punktai Šveicarijai netaikomi;
  - j) Reglamento (ES) 2022/2371 27 straipsnio 1 dalyje nuoroda į Reglamentą (ES) 2016/679 ir Direktyvą 2002/58/EB Šveicarijos atžvilgiu laikoma nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą.
2. 32023 R 1808: 2023 m. rugsėjo 21 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2023/1808, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2371 nustatoma informacijos apie didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai prevencijos, parengties joms ir atsako į jas veiksmų planavimą pateikimo forma, (ES OL L 234, 2023 9 22, p. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1808/oj).
  3. 32024 R 0892: 2024 m. kovo 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2024/892, kuriuo skiriamos tam tikrų konkrečių visuomenės sveikatos sričių Europos Sąjungos etaloninės laboratorijos, (ES OL L, 2024/892, 2024 3 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/892/oj).
  4. 32024 R 1232: 2024 m. kovo 5 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/1232, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2371 papildomas nuostatomis dėl nacionalinių prevencijos, parengties ir atsako veiksmų planų įgyvendinimo padėties ir jų santykio su Sąjungos prevencijos, parengties ir atsako veiksmų planu vertinimo, (ES OL L, 2024/1232, 2024 5 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1232/oj).

5. 32024 R 2959: 2024 m. lapkričio 29 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2024/2959, kuriuo skiriamos visuomenės sveikatos Europos Sąjungos etaloninės laboratorijos per maistą ir vandenį plintančioms bakterijoms, per maistą, vandenį ir pernešėjus plintantiems helmintams ir pirmuonims ir per maistą ir vandenį plintantiems virusams tirti, (ES OL L, 2024/2959, 2024 12 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2959/oj).
6. 32018 D 0945: 2018 m. birželio 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/945 dėl užkrečiamųjų ligų ir susijusių specialiųjų sveikatos problemų, kurioms turi būti taikoma epidemiologinė priežiūra, ir susijusių atvejų apibrėžčių (ES OL L 170, 2018 7 6, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/945/oj).
7. 32017 D 0253: 2017 m. vasario 13 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/253, kuriuo nustatomos įspėjamųjų pranešimų, teikiamų naudojantis skubaus įspėjimo ir reagavimo sistema, sukurta dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai ir keitimosi informacija, konsultacijų ir tokių grėsmių šalinimo veiksmų koordinavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1082/2013/ES, procedūros, (ES OL L 37, 2017 2 14, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/253/oj) su pakeitimais, padarytais:
  - 32021 D 0858: 2021 m. gegužės 27 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2021/858, kuriuo dėl įspėjamųjų pranešimų, siunčiamų dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, ir keleivių, kurių tapatybė nustatoma pagal keleivio buvimo vietos anketą, kontaktų atsekimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/253, (ES OL L 188, 2021 5 28, p. 106, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/858/oj);

- 32021 D 1212: 2021 m. liepos 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2021/1212, kuriuo dėl įspėjamųjų pranešimų, siunčiamų dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, ir ekspoziciją patyrusių asmenų, kurių tapatybė nustatoma pagal keleivio buvimo vietos anketą, kontaktų atsekimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/253, (ES OL L 263, 2021 7 23, p. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1212/oj).

EUROPOS LIGŲ PREVENCIJOS IR KONTROLĖS CENTRAS

8. 32004 R 0851: 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 851/2004, steigiantis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą, (ES OL L 142, 2004 4 30, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>) su pakeitimais, padarytais:
  - 32022 R 2370: 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/2370, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 851/2004, steigiantis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą, (ES OL L 314, 2022 12 6, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2370/oj>).

Reglamento (EB) Nr. 851/2004 nuostatos šio Susitarimo taikymo tikslais skaitomos atsižvelgiant į šias adaptacijas:

- a) Šveicarija dalyvauja Centro veikloje;
- b) Šveicarija prisideda prie Centro veiklos finansavimo Susitarimo 25 straipsnyje nustatyta tvarka;

- c) Šveicarija visateisiškai dalyvauja Centro administracinėje valdyboje ir joje turi tokias pat teises bei pareigas kaip ir Sąjungos valstybės narės, išskyrus balsavimo teisę;
- d) Šveicarija visateisiškai dalyvauja Centro patariamajame forume ir jame turi tokias pat teises bei pareigas kaip ir Sąjungos valstybės narės;
- e) Šveicarija Centru ir jo personalui, kai jie vykdo oficialias su Centru susijusias funkcijas, suteikia priedėlyje numatytas privilegijas ir imunitetus, kurie grindžiami Protokolo (Nr. 7) 1–6, 10–15, 17 ir 18 straipsniais. Nuorodos į atitinkamus to protokolo straipsnius informacijos tikslais pateikiamos skliaustuose;
- f) nukrypstant nuo Europos Sąjungos kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų, nustatytų Reglamente Nr. 31 (EEB), 11 (EAEB), nustatančiame Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas, (OL L 45, 1962 6 14, p. 1385, įskaitant visus vėlesnius pakeitimus), 12 straipsnio 2 dalies a punkto, Centras savo nuožiūra gali pagal sutartį įdarbinti Šveicarijos piliečius, kurie naudojasi visomis piliečio teisėmis. Centras gali sutikti, kad Šveicarija komandiruočių ekspertus;
- g) Šveicarija visateisiškai dalyvauja Centro valdomuose tinkluose ir juose turi tokias pat teises bei pareigas kaip ir Sąjungos valstybės narės;

- h) Reglamento (EB) Nr. 851/2004 3 straipsnio 2 dalies g punkte po žodžių „kiekvienam konkrečiam atveju“ įterpiami žodžiai „padedamas atitinkamų valstybių narių ir“;
- i) Reglamento (EB) Nr. 851/2004 20a straipsnyje nuoroda į Reglamentą (ES) 2016/679 ir Direktyvą 2002/58/EB Šveicarijos atžvilgiu laikoma nuoroda į atitinkamą nacionalinės teisės aktą.

DĖL PRIVILEGIJŲ IR IMUNITETŲ

1 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 1 straipsnį)

Agentūros patalpos ir pastatai yra neliečiami. Juose neatliekama krata, jie nerekvizuojami, nekonsfiskuojami ar neeksproprijuojami. Be Europos Sąjungos Teisingumo Teismo leidimo Agentūros nuosavybei ir turtui negali būti taikomos jokios administracinės ar teisinės suvaržymo priemonės.

2 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 2 straipsnį)

Agentūros archyvai yra neliečiami.

3 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 3 ir 4 straipsnius)

1. Agentūra, jos turtas, pajamos ir kita nuosavybė yra atleidžiami nuo visų tiesioginių mokesčių.

2. Iš Šveicarijos į Agentūrą eksportuojamoms prekėms ir paslaugoms, kuriomis ji oficialiai naudojasi, arba Šveicarijoje Agentūrai tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms netaikomos jokios netiesioginės rinkliavos ir mokesčiai.
3. Nuo PVM atleidžiama tuo atveju, jei sąskaitoje faktūroje ar ją atitinkančiame dokumente nurodyta bendra faktinė prekių ir paslaugų pirkimo kaina yra ne mažesnė kaip vienas šimtas Šveicarijos frankų (įskaitant mokestį). Agentūros oficialiam naudojimui skirtiems daiktams netaikomi jokie muitai, importo ir eksporto draudimai bei apribojimai; taip importuotų daiktų Šveicarijoje negalima nei mokamai, nei nemokamai perleisti kitiems, išskyrus atvejus, kai tai daroma Šveicarijos Vyriausybės patvirtintomis sąlygomis.
4. Atleidimas nuo PVM, akcizo ir kitų netiesioginių mokesčių įgyvendinamas sugrąžinant sumokėtą mokestį, prekių tiekėjui arba paslaugų teikėjui pateikus tuo tikslu Šveicarijos parengtas formas.
5. Atsiskaitant už komunalines paslaugas, netaikomos jokios mokesčių ir rinkliavų lengvatos.

4 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 5 straipsnį)

Oficialiai Agentūros komunikacijai ir visų jos dokumentų perdavimui Šveicarijoje galioja tos pačios nuostatos kaip toje valstybėje esančioms diplomatinėms atstovybėms.

Oficiali Agentūros korespondencija ir kita oficiali komunikacija necenzūruojamos.

5 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 6 straipsnį)

Agentūros nariams ir tarnautojams išduoti Sąjungos *laissez-passer* pripažįstami galiojančiais kelionės dokumentais Šveicarijos teritorijoje. Šie *laissez-passer* pareigūnams ir kitiems tarnautojams išduodami pagal Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas (Reglamentas Nr. 31 (EEB), 11 (EAEB), nustatantis Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas, (OL 45, 1962 6 14, p. 1385), įskaitant visus vėlesnius pakeitimus).

6 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 10 straipsnį)

Agentūros darbe dalyvaujantys Sąjungos valstybių narių atstovai, jų patarėjai ir techniniai ekspertai, eidami savo pareigas ir vykdamį į susitikimų vietą Šveicarijoje bei grįždami iš jos, naudojami visomis įprastomis privilegijomis, imunitetais ir lengvatomis.

7 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 11 straipsnį)

Agentūros pareigūnams ir kitiems tarnautojams, nepriklausomai nuo jų pilietybės, Šveicarijos teritorijoje:

- a) pagal Sutarčių nuostatas dėl pareigūnų ir kitų tarnautojų atsakomybės Sąjungai ir dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijos spręsti Sąjungos ir jos pareigūnų bei kitų tarnautojų ginčus suteikiamas imunitetas, saugantis nuo patraukimo teisinei atsakomybei už einant pareigas atliktus veiksmus, įskaitant pasakytas ar rašytines kalbas. Šis imunitetas lieka galioti ir jiems nustojus eiti pareigas;
- b) kartu su sutuoktiniu ir išlaikomais šeimos nariais netaikomi imigracijos apribojimai bei užsieniečių registracijos formalumai;
- c) taikant valiutų ar jų keitimo taisykles, sudaromos tokios pat sąlygos, kokios toje šalyje paprastai yra sudaromos tarptautinių organizacijų pareigūnams;
- d) pirmą kartą atvykstant į Šveicariją eiti pareigų, suteikiama teisė be maito importuoti savo baldus ir turtą, taip pat be maito, toje šalyje baigus eiti pareigas, iš tos šalies reeksportuoti savo baldus ir turtą, abiem atvejais laikantis Šveicarijos Vyriausybės nustatytų privalomų sąlygų;

- e) suteikiama teisė asmeniniam naudojimui be maito importuoti ir vėliau reeksportuoti automobilį, įsigytą pagal vidaus rinkos sąlygas šalyje, kurioje gyveno prieš tai, arba šalyje, kurios piliečiai jie yra, abiem atvejais laikantis Šveicarijos Vyriausybės nustatytų privalomų sąlygų.

8 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 12 straipsnį)

Laikydami Sajungos teisėje nustatytų sąlygų ir tvarkos, Agentūros pareigūnai ir kiti tarnautojai moka Sąjungai mokesčius nuo iš Agentūros gaunamų atlyginimų, darbo užmokesčio ir atlygių.

Iš Agentūros gaunamiems atlyginimams, darbo užmokesčiui ir atlygiams netaikomi Šveicarijos federaliniai, kantonų ir savivaldybių mokesčiai.

9 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 13 straipsnį)

Pajamų mokesčio, turto mokesčio ir palikimo mokesčio taikymo tikslais ir Šveicarijos bei Sąjungos valstybių narių pasirašytų sutarčių dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo taikymo tikslais Agentūros pareigūnai ir kiti tarnautojai, kurie vien todėl, kad eina pareigas Agentūros tarnyboje, tuo momentu, kai pradėjo eiti pareigas Agentūroje, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta mokesčių mokėjimo tikslais nėra Šveicarija ir kurie įgyja gyvenamąją vietą Šveicarijos teritorijoje, yra tiek Šveicarijoje, tiek nuolatinės gyvenamosios vietos mokesčių mokėjimo tikslais šalyje laikomi išlaikiusiais nuolatinę gyvenamąją vietą pastarojoje šalyje, jei ši yra Sąjungos valstybė narė. Ši nuostata taikoma ir sutuoktiniui, jei šis atskirai neužsiima apmokama veikla, bei vaikams, kuriuos išlaiko ir kuriais rūpinasi šiame straipsnyje minimi asmenys.

Pirmoje pastraipoje nurodytiems asmenims priklausantis Šveicarijoje esantis kilnojamasis turtas yra atleidžiamas nuo Šveicarijoje taikomų palikimo mokesčių; apskaičiuojant palikimo mokestį, tokia nuosavybė yra laikoma esančia nuolatinės gyvenamosios vietos mokesčių mokėjimo tikslais šalyje, atsižvelgiant į trečiųjų valstybių teises ir į galimą tarptautinių sutarčių dėl dvigubo apmokestinimo nuostatų taikymą.

Taikant šio straipsnio nuostatas, neatsižvelgiama į nuolatinės gyvenamąsias vietas, kurias minėti asmenys įgijo vien todėl, kad eina pareigas kitose tarptautinėse organizacijose.

10 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 14 straipsnį)

Sąjungos teisėje nustatoma Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų socialinio draudimo išmokų sistema.

Todėl Agentūros pareigūnai ir kiti tarnautojai, kuriems jau taikoma Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų socialinio draudimo išmokų sistema, neprivalo priklausyti Šveicarijos socialinės apsaugos sistemai. Agentūros darbuotojų namų ūkiams priklausantiems šeimos nariams, kurie nėra įdarbinti kito darbdavio nei Agentūra ir negauna socialinio draudimo išmokų iš kurios nors Sąjungos valstybės narės arba Šveicarijos, taikoma Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų socialinio draudimo išmokų sistema.

11 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 15 straipsnį)

Sąjungos teisėje nustatomos Agentūros pareigūnų ir kitų tarnautojų, kuriems taikomos visos arba kai kurios 7, 8 ir 9 straipsnių nuostatos, kategorijos.

Prie tokių kategorijų priskirtų pareigūnų ir kitų tarnautojų vardai, pavardės, pareigybių lygiai ir adresai periodiškai pranešami Šveicarijai.

12 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 17 straipsnį)

Privilegijos, imunitetai ir lengvatos Agentūros pareigūnams ir kitiems tarnautojams suteikiami tik Agentūros interesais.

Agentūra privalo atšaukti savo pareigūno ar kito tarnautojo imunitetą, jei, tos Agentūros nuomone, tokio imuniteto atšaukimas neprieštarauja Agentūros interesams.

13 STRAIPSNIS

(atitinka Protokolo (Nr. 7) 18 straipsnį)

Agentūra, taikydama šį priedėlį, bendradarbiauja su atsakingomis Šveicarijos arba Sąjungos valstybių narių institucijomis.

DĒL SUSITARIMO
25 STRAIPSNIO TAIKYMO

1 STRAIPSNIS

Sjungos agentūrų,
informacinių sistemų ir kitos veiklos,
prie kurios Šveicarija turi prisidėti finansiškai, sąrašas

Šveicarija finansiškai prisideda prie:

a) agentūrų veiklos:

- Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro, įsteigto Reglamentu (EB) Nr. 851/2004 (ES OL L 142, 2004 4 30, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>), kai jis taikomas pagal I priedą;

b) informacinių sistemų:

- ankstyvojo įspėjimo ir reagavimo sistemos (AİRS), sukurtos pagal Reglamentą (ES) 2022/2371 (ES OL L 314, 2022 12 6, p. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>), kai jis taikytinas pagal I priedą, išskyrus atvejus, kai tai informacinei sistemai skirtas visas Šveicarijos įnašas jau yra padengtas Centrai ir Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programai skirtu Šveicarijos įnašu;

c) kitos veiklos:

- nėra.

2 STRAIPSNIS

Mokėjimo sąlygos

1. Pagal Susitarimo 25 straipsnį mokėtinos sumos mokamos vadovaujantis šiuo straipsniu.
2. Teikdama finansinių metų mokėjimo reikalavimą, Komisija Šveicarijai pateikia šią informaciją:
  - a) veiklos įnašo sumą ir
  - b) dalyvavimo mokesčio sumą.

3. Komisija kuo greičiau ir ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. Šveicarijai pateikia šią su Šveicarijos dalyvavimu susijusią informaciją:
- a) kiekvienai Sąjungos agentūrai skirtas metinio patvirtinto Sąjungos biudžeto, įtraukto į atitinkamą (-as) konkrečių metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), įsipareigojimų asignavimų sumas, atsižvelgiant į kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą šio priedo 1 straipsnyje, ir konkrečių metų nubalsuoto Sąjungos biudžeto įsipareigojimų asignavimų, skirtų atitinkamam informacinių sistemų ir kitos veiklos biudžetui, sumas, apimančias Šveicarijos dalyvavimą pagal šio priedo 1 straipsnį;
  - b) šio Susitarimo 25 straipsnio 7 dalyje nurodyto dalyvavimo mokesčio sumą ir
  - c) kiek tai susiję su agentūromis, N+1 metais – biudžetinių įsipareigojimų, priimtų dėl atitinkamoje (-ose) Sąjungos biudžeto eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumas, įrašytas atitinkamoje (-ose) N metų Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse).
4. Remdamasi savo biudžeto projektu, Komisija kuo anksčiau ir ne vėliau kaip iki finansinių metų rugsėjo 1 d. pateikia informaciją apie numatomą 3 dalies a ir b punktuose nurodytų sumų dydį.
5. Komisija ne vėliau kaip kiekvienų finansinių metų balandžio 16 d. ir, jei tai taikoma atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai arba kitai veiklai, ne anksčiau kaip kiekvienų finansinių metų spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d. pateikia mokėjimo reikalavimą, pagal kurį mokėtina suma atitinka pagal šį Susitarimą Šveicarijos mokėtiną įnašą į kiekvienos agentūros, informacinės sistemos ir kitą veiklą, kurioje Šveicarija dalyvauja.

6. Pagal 5 dalyje nurodytą (-us) mokėjimo reikalavimą (-us) mokėtina suma suskirstoma į dalis tokia tvarka:

- a) pirmoji kiekvienų metų metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas iki balandžio 16 d., atitinka sumą, neviršijančią numatomo 4 dalyje nurodyto metinio finansinio įnašo į agentūros, informacinės sistemos ar kitą atitinkamą veiklą dydžio;

Šveicarija sumoka šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo;

- b) kai taikoma, antroji metinė dalis, dėl kurios mokėjimo reikalavimas turi būti pateiktas ne anksčiau kaip spalio 22 d. ir ne vėliau kaip spalio 31 d., atitinka 4 dalyje nurodytos sumos ir 5 dalyje nurodytos sumos skirtumą, jei 5 dalyje nurodyta suma yra didesnė.

Šveicarija šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip iki gruodžio 21 d.

Gavusi kiekvieną mokėjimo reikalavimą, Šveicarija gali atlikti atskirus kiekvienai agentūrai, informacinei sistemai ir kitai veiklai skirtus mokėjimus.

7. Pirmaisiais šio Susitarimo įgyvendinimo metais Komisija per 90 dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo pateikia vienintelį mokėjimo reikalavimą.

Šveicarija mokėjimo reikalavime nurodytą sumą sumoka ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo.

8. Pavėlavusi sumokėti finansinį įnašą, Šveicarija nuo mokėjimo termino dienos iki dienos, kurią sumokama visa nesumokėta suma, moka delspinigius nuo nesumokėtos sumos.

Delspinigių, skaičiuojamų nuo iki mokėjimo termino dienos nesumokėtų mokėtinų sumų, norma yra *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C* serijoje paskelbta pirmąją mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, dieną galiojanti palūkanų norma, kurią Europos Centrinis Bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms, arba 0 %, priklausomai nuo to, kuri suma didesnė, padidinus ją 3,5 procentinio punkto.

3 STRAIPSNIS

Šveicarijos finansinio įnašo į Sąjungos agentūrų veiklą patikslinimas atsižvelgiant į panaudojimą

Šveicarijos finansinis įnašas į Sąjungos agentūrų veiklą tikslinamas N+1 metais – jais pradinis veiklos įnašas padidinamas arba sumažinamas pradinio veiklos įnašo ir patikslinto įnašo skirtumu, apskaičiuotu N metų įnašo raktą taikant biudžetinių įsipareigojimų, prisiimtų dėl Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse) numatytų patvirtintų N metų įsipareigojimų asignavimų, sumai. Kai taikytina, nustatant skirtumą atsižvelgiama į procentais išreikštą kiekvienai agentūrai skirtą patikslintą veiklos įnašą, apibrėžtą 1 straipsnyje.

4 STRAIPSNIS

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Jei šio Susitarimo įsigaliojimo diena nėra sausio 1 d., šis straipsnis taikomas nukrypstant nuo 2 straipsnio.

Pirmaisiais šio Susitarimo įgyvendinimo metais atitinkamai agentūrai, informacinei sistemai ar kitai veiklai skirtas už konkrečius metus mokėtinas veiklos įnašas, nustatytas pagal Susitarimo 25 straipsnį ir šio priedo 1, 2 ir 3 straipsnius, sumažinamas *pro rata temporis* pagrindu, mokėtino metinio veiklos įnašo sumą padauginus iš santykio šių dėmenų:

- a) kalendorinių dienų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos iki atitinkamų metų gruodžio 31 d. skaičiaus ir
  - b) bendro atitinkamų metų kalendorinių dienų skaičiaus.
-

PROTOKOLAS
DĖL ARBITRAŽO TEISMO

I SKYRIUS
IŽANGINĖS NUOSTATOS

I.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Jei viena iš Susitariančiųjų Šalių (toliau – šalys) ginčą perduoda spręsti arbitražo teismui pagal Susitarimo 15 straipsnio 2 dalį arba 16 straipsnio 2 dalį, taikomos šiame protokole nustatytos taisyklės.

I.2 STRAIPSNIS

Registras ir sekretoriato paslaugos

Registro funkcijas atlieka ir būtinas sekretoriato paslaugas teikia Nuolatinio arbitražo teismo Hagoje Tarptautinis biuras (toliau – Tarptautinis biuras).

I.3 STRAIPSNIS

Pranešimai ir terminų skaičiavimas

1. Pranešimai, įskaitant komunikacinius pranešimus ar pasiūlymus, gali būti siunčiami bet kokiomis ryšio priemonėmis, kuriomis patvirtinamas jų perdavimas arba kuriomis sudaromos sąlygos juos patvirtinti.
2. Tokie pranešimai elektroniniu būdu gali būti siunčiami tik tuo atveju, jei šalis yra šiuo tikslu paskyrusi arba leidusi naudoti tam tikrą adresą.
3. Tokie pranešimai šalims Šveicarijos atveju įteikiami Šveicarijos federalinio užsienio reikalų departamento Europos skyriui, o Sąjungos atveju – Komisijos Teisės tarnybai.
4. Šiame protokole nustatyti terminai pradedami skaičiuoti nuo kitos dienos po dienos, kurią įvyko įvykis arba buvo atliktas veiksmas. Jei paskutinė dokumento įteikimo diena sutampa su Sąjungos institucijų ar Šveicarijos Vyriausybės nedarbo diena, dokumento įteikimo laikotarpis baigiasi artimiausią darbo dieną. Į šį laikotarpį įskaičiuojamos ir į jį patenkančios nedarbo dienos.

I.4 STRAIPSNIS

Pranešimas apie arbitražą

1. Šalis, kuri imasi iniciatyvos pasinaudoti arbitražu, (toliau – ieškovas) pranešimą apie arbitražą išsiunčia kitai šaliai (toliau – atsakovas) ir Tarptautiniam biurui.
2. Laikoma, kad arbitražo procedūra prasidėjo kitą dieną po dienos, kurią atsakovas gavo pranešimą apie arbitražą.
3. Pranešime apie arbitražą pateikiama ši informacija:
  - a) prašymas perduoti ginčą spręsti arbitražo teismui;
  - b) šalių pavadinimai ir kontaktiniai duomenys;
  - c) ieškovo atstovo (-ų) vardas (-ai) ir pavardė (-ės) (pavadinimas (-ai)) ir adresas (-ai);
  - d) procedūros teisinis pagrindas (Susitarimo 15 straipsnio 2 dalis arba 16 straipsnio 2 dalis) ir:
    - i) Susitarimo 15 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – pagal Susitarimo 15 straipsnio 1 dalį į Jungtinio komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktas klausimas, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas, ir

- ii) Susitarimo 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais – arbitražo teismo sprendimas, visos taikomos Susitarimo 15 straipsnio 5 dalyje nurodytos įgyvendinimo priemonės ir ginčijamos kompensacinės priemonės;
  - e) nurodoma taisyklė, dėl kurios kilo ginčas arba kuri yra su juo susijusi;
  - f) trumpas ginčo aprašymas ir
  - g) paskirtasis arbitras arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtieji arbitrai.
4. Susitarimo 15 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais pranešime apie arbitražą taip pat gali būti pateikta informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
5. Jokie su pranešimo apie arbitražą pakankamumu susiję skundai netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.

I.5 STRAIPSNIS

Atsakymas į pranešimą apie arbitražą

1. Gavęs pranešimą apie arbitražą, atsakovas per 60 dienų ieškovui ir Tarptautiniam biurui išsiunčia atsakymą į tą pranešimą ir jame pateikia šią informaciją:
  - a) šalių pavadinimus ir kontaktinius duomenis;
  - b) atsakovo atstovo (-ų) vardą (-us) ir pavardę (-es) (pavadinimą (-us)) ir adresą (-us);
  - c) atsakymą į pranešime apie arbitražą pagal I.4 straipsnio 3 dalies d, e ir f punktus pateiktą informaciją ir
  - d) paskirtąjį arbitražą arba, jei reikia paskirti penkis arbitrus, du paskirtuosius arbitrus.
2. Susitarimo 15 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsakyme į pranešimą apie arbitražą taip pat gali būti pateiktas atsakymas į pranešime apie arbitražą pagal šio protokolo I.4 straipsnio 4 dalį pateiktą informaciją ir informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Tai, kad atsakovas neatsako į pranešimą apie arbitražą arba pateikia neišsamų ar pavėluotą atsakymą, netrukdo sudaryti arbitražo teismo. Ginčą galutinai išsprendžia arbitražo teismas.

4. Jeigu atsakyme į pranešimą apie arbitražą atsakovas paprašo, kad arbitražo teismą sudarytų penki arbitrai, ieškovas per 30 dienų nuo atsakymo į pranešimą apie arbitražą gavimo paskiria papildomą arbitrą.

I.6 STRAIPSNIS

Atstovavimas ir pagalba

1. Arbitražo teisme šalims atstovauja vienas ar daugiau atstovų. Atstovams gali padėti patarėjai arba teisininkai.
2. Apie visus atstovų arba jų adresų pasikeitimus pranešama kitai šaliai, Tarptautiniam biurui ir arbitražo teismui. Arbitražo teismas gali bet kuriuo metu savo iniciatyva arba šalies prašymu paprašyti pateikti šalių atstovams suteiktų įgaliojimų įrodymus.

II SKYRIUS

ARBITRAŽO TEISMO SUDĖTIS

II.1 STRAIPSNIS

Arbitrų skaičius

Arbitražo teismą sudaro trys arbitrai. Jei ieškovas savo pranešime apie arbitražą arba atsakovas savo atsakyme į pranešimą apie arbitražą to paprašo, arbitražo teismą sudaro penki arbitrai.

II.2 STRAIPSNIS

Arbitrų skyrimas

1. Jei turi būti paskirti trys arbitrai, kiekviena šalis paskiria po vieną arbitrą. Tie du šalių paskirti arbitrai išrenka trečiąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.
2. Jei turi būti paskirti penki arbitrai, kiekviena šalis paskiria po du arbitrus. Tie keturi šalių paskirti arbitrai išrenka penktąjį arbitrą – arbitražo teismo pirmininką.

3. Jei, šalims paskyrus paskutinį arbitrą, arbitrai per 30 dienų nesusitaria, kas bus išrinktas arbitražo teismo pirmininku, pirmininką paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.

4. Siekiant padėti atrinkti arbitrus į arbitražo teismą, parengiamas ir prareikus atnaujinamas preliminarus asmenų, turinčių 6 dalyje nurodytą kvalifikaciją, sąrašas, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat šiam Susitarimui, 1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge priimtam Susitarimui tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais (toliau – Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais) ir [data] [vieta] priimtam Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti (toliau – Susitarimas dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo). Jungtinis komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaujina šio Susitarimo taikymo tikslais.

5. Jei šalis arbitro nepaskiria, jį iš 4 dalyje nurodyto sąrašo paskiria Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius. Jei tokio sąrašo nėra, Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius arbitrą paskiria burtų keliu iš asmenų, kuriuos viena arba abi šalys oficialiai pasiūlė 4 dalies taikymo tikslais.

6. Arbitražo teismą sudaro su šalimis susiję arba nesusiję aukštos kvalifikacijos asmenys, dėl kurių galima garantuoti, kad jie yra nepriklausomi ir nedalyvauja interesų konfliktuose, bet turi įvairios patirties. Visų pirma jie turi įrodyti turintys patirties teisės ir šiuo Susitarimu reglamentuojamų klausimų srityse; jie negali vykdyti nė vienos šalies nurodymų; jie taip pat turi veikti kaip individualūs asmenys ir nevykdyti jokių organizacijų ar vyriausybių nurodymų, susijusių su ginčo klausimais. Arbitražo teismo pirmininkas taip pat turi turėti patirties ginčų sprendimo procedūrų srityje.

II.3 STRAIPSNIS

Arbitrų pareiškimai

1. Kai asmenį svarstoma paskirti arbitru, jis praneša apie visas aplinkybes, dėl kurių gali kilti pagrįstų abejonių dėl jo nešališkumo ar nepriklausomumo. Nuo tada, kai yra paskiriamas, ir visos arbitražo procedūros metu arbitras apie tokias aplinkybes nedelsdamas praneša šalims ir kitiems arbitrams, jei to nepadare anksčiau.
2. Susiklosčius aplinkybėms, dėl kurių galėtų kilti pagrįstų abejonių dėl arbitro nešališkumo ar nepriklausomumo, arbitras gali būti nušalintas.
3. Šalis gali paprašyti nušalinti jos paskirtą arbitrą tik dėl priežasčių, apie kurias ji sužinojo po to, kai jis buvo paskirtas.
4. Jei arbitras nesiima veiksmų arba jam *de jure* ar *de facto* neįmanoma atlikti savo pareigų, taikoma II.4 straipsnyje nustatyta arbitrų nušalinimo procedūra.

II.4 STRAIPSNIS

Arbitrų nušalinimas

1. Šalis, norinti nušalinti arbitrą, prašymą jį nušalinti pateikia per 30 dienų nuo pranešimo apie to arbitro paskyrimą dienos arba per 30 dienų nuo dienos, kurią ji sužino apie II.3 straipsnyje nurodytas aplinkybes.
2. Prašymas nušalinti siunčiamas kitai šaliai, nušalinamam arbitrai, kitiems arbitrams ir Tarptautiniam biurui. Jame nurodomos prašymo nušalinti priežastys.
3. Pateiktą prašymą nušalinti arbitrą gali patenkinti kita šalis. Atitinkamas arbitras taip pat gali nusišalinti pats. Prašymo patenkinimas arba nusišalinimas nereiškia, kad prašymo nušalinti priežastys yra pripažįstamos.
4. Jei per 15 dienų nuo pranešimo apie prašymą nušalinti arbitrą dienos kita šalis to prašymo nepatenkina arba tas arbitras pats nenušalinama, prašymą nušalinti pateikusi šalis gali paprašyti, kad sprendimą dėl nušalinimo priimtų Nuolatinio arbitražo teismo generalinis sekretorius.
5. Jei šalys nesusitaria kitaip, 4 dalyje nurodytame sprendime nurodomi to sprendimo motyvai.

II.5 STRAIPSNIS

Arbitro pakeitimas

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, jei arbitrą būtina pakeisti vykstant arbitražo procedūrai, jį pakeisiantis asmuo paskiriamas arba atrenkamas laikantis II.2 straipsnyje nustatytos arbitro, kurį reikia pakeisti, skyrimo ar atrankos procedūros. Ta procedūra taikoma net ir tais atvejais, kai viena iš šalių nepasinaudojo teise paskirti arbitrą, kurį reikia pakeisti, arba dalyvauti jį skiriant.
2. Kai arbitras keičiamas, procedūra atnaujinama nuo to etapo, kuriuo keičiamas arbitras nustoja eiti savo pareigas, nebent arbitražo teismas nusprendžia kitaip.

II.6 STRAIPSNIS

Atsakomybės netaikymas

Tiek, kiek leidžiama pagal taikytiną teisę, šalys atsisako bet kokių veiksmų prieš arbitrus dėl su arbitražu susijusių veiksmų ar neveikimo, išskyrus tyčinių pažeidimų ar didelio aplaidumo atvejus.

III SKYRIUS

ARBITRAŽO PROCEDŪRA

III.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Arbitražo teismo sudarymo diena yra diena, kurią paskutinis arbitras sutiko būti paskirtas.
2. Arbitražo teismas užtikrina, kad šalims būtų taikomos vienodos sąlygos ir kad kiekvienai šaliai būtų suteikta pakankama galimybė tinkamu procedūrų etapu apginti savo teises ir pateikti savo argumentus. Arbitražo teismas procedūrą vykdo taip, kad būtų išvengta delsos ir bereikalingų išlaidų, taip pat būtų užtikrinta, kad šalių ginčas bus išspręstas.
3. Jei išklausęs šalis arbitražo teismas nenusprendžia kitaip, surengiamas jo posėdis.
4. Jei šalis arbitražo teismui siunčia komunikacinį pranešimą, ji tą pranešimą siunčia per Tarptautinį biurą, o jo kopiją tuo pačiu metu nusiunčia kitai šaliai. Tarptautinis biuras to pranešimo kopiją persiunčia kiekvienam arbitrai.

III.2 STRAIPSNIS

Arbitražo vieta

Arbitražo vieta yra Haga. Išskirtinėmis aplinkybėmis arbitražo teismas gali posėdžiauti bet kurioje kitoje, jo nuomone, tinkamoje vietoje.

III.3 STRAIPSNIS

Kalba

1. Arbitražo teismo procedūrų kalbos yra prancūzų ir anglų kalbos.
2. Arbitražo teismas gali nurodyti, kad visi prie ieškinio pareiškimo arba atsiliepimo į ieškinį pridėti dokumentai ir visi papildomi dokumentai, parengti procedūrų metu ir pateikti originalo kalba, būtų išversti į vieną iš procedūrų kalbų.

III.4 STRAIPSNIS

Ieškinio pareiškimas

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, ieškovas atsakovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį ieškinio pareiškimą. Ieškovas gali nuspręsti I.4 straipsnyje nurodytą pranešimą apie arbitražą laikyti ieškinio pareiškimu, jei jis taip pat atitinka visus šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus reikalavimus.

2. Ieškinio pareiškime pateikiama ši informacija:
  - a) I.4 straipsnio 3 dalies b–f punktuose nurodyta informacija;
  - b) išdėstomi faktai, kuriais grindžiamas ieškinys, ir
  - c) pateikiami teisiniai argumentai ieškiniui pagrįsti.

3. Prie ieškinio pareiškimo pridedami visi įmanomi ieškovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba pateikiamos nuorodos į juos. Susitarimo 15 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais ieškinio pareiškime, kiek įmanoma, taip pat pateikiama informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

III.5 STRAIPSNIS

Atsiliepimas į ieškinį

1. Laikydamasis arbitražo teismo nustatyto termino, atsakovas ieškovui ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą atsiunčia savo rašytinį atsiliepimą į ieškinį. Atsakovas gali nuspręsti I.5 straipsnyje nurodytą atsakymą į pranešimą apie arbitražą laikyti atsiliepimu į ieškinį, jei atsakymas į pranešimą apie arbitražą taip pat atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas.

2. Atsiliepime į ieškinį atsakoma į ieškinio pareiškime pagal šio protokolo III.4 straipsnio 2 dalies a, b ir c punktus nurodytą informaciją. Prie atsiliepimo į ieškinį pridedami visi įmanomi atsakovo nurodyti dokumentai ir kiti įrodymai arba pateikiamos nuorodos į juos. Susitarimo 15 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais atsiliepime į ieškinį, kiek įmanoma, taip pat pateikiama informacija apie būtinybę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
3. Atsiliepime į ieškinį arba, jei arbitražo teismas nusprendžia, kad aplinkybės pateisina delną, vėlesniame arbitražo procedūros etape atsakovas gali pareikšti priešieškinį su sąlyga, kad arbitražo teismas turi jurisdikciją jį nagrinėti.
4. Priešieškiniui taikomos III.4 straipsnio 2 ir 3 dalys.

III.6 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo jurisdikcija

1. Arbitražo teismas sprendžia, ar jis turi jurisdikciją pagal Susitarimo 15 straipsnio 2 dalį arba 16 straipsnio 2 dalį.
2. Susitarimo 15 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas įgaliojamas nagrinėti pagal Susitarimo 15 straipsnio 1 dalį į Jungtinio komiteto darbotvarkę oficialiai įtrauktą klausimą, dėl kurio kilo prašomas išspręsti ginčas.

3. Susitarimo 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, kuris nagrinėjo pagrindinę bylą, įgaliojamas nagrinėti ginčijamų kompensacinių priemonių proporcingumą, be kita ko, kai tų priemonių visiškai ar iš dalies imtasi pagal Susitarimo dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose 19 straipsnio 1 dalies c punktą ir 20 straipsnio 4 dalį, kiek tai susiję su Šveicarijos dalyvavimu Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programoje.

4. Prieštaravimas, grindžiamas arbitražo teismo jurisdikcijos nebuvimu, pateikiamas ne vėliau kaip atsiliepime į ieškinį, o priešieškiniu atveju – atsiliepime į priešieškinį. Arbitrą paskyrusi arba jį skiriant dalyvavusi šalis nepraranda teisės pateikti tokį prieštaravimą. Prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad nagrinėdamas ginčą arbitražo teismas viršytų savo įgaliojimus, pateikiamas iš karto, kai arbitražo procedūros metu iškyla klausimas, kurį nagrinėdamas arbitražo teismas, kaip įtariama, viršytų savo įgaliojimus. Bet kuriuo atveju arbitražo teismas gali leisti pateikti prieštaravimą pasibaigus nustatytam terminui, jei mano, kad jį pateikti vėluojama dėl pagrįstos priežasties.

5. Arbitražo teismas sprendimą dėl 4 dalyje nurodyto prieštaravimo gali priimti nagrinėdamas jį kaip klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, arba sprendime dėl bylos esmės.

III.7 STRAIPSNIS

Kiti rašytiniai dokumentai

Pasikonsultavęs su šalimis, arbitražo teismas nusprendžia, kokius kitus rašytinius dokumentus, be ieškinio pareiškimo ir atsiliepimo į ieškinį, šalys pateikia arba gali pateikti, ir nustato jų pateikimo terminą.

III.8 STRAIPSNIS

Terminai

1. Arbitražo teismo nustatytas rašytinių dokumentų, įskaitant ieškinio pareiškimą ir atsiliepiamą į ieškinį, pateikimo terminas neviršija 90 dienų, nebent šalys susitaria kitaip.
2. Arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per 12 mėnesių nuo jo sudarymo dienos. Susiklosčius itin sudėtingoms išskirtinėms aplinkybėms, arbitražo teismas gali šį laikotarpį pratęsti ne daugiau kaip trimis mėnesiais.
3. 1 ir 2 dalyse nustatyti terminai sutrumpinami perpus šiais atvejais:
  - a) ieškovo arba atsakovo prašymu, jei per 30 dienų nuo to prašymo pateikimo arbitražo teismas, išklausęs kitą šalį, nusprendžia, kad byla yra skubi, arba
  - b) jei taip susitaria šalys.
4. Susitarimo 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas galutinį sprendimą priima per šešis mėnesius nuo dienos, kurią pagal Protokolo 16 straipsnio 1 dalį buvo pranešta apie kompensacines priemones.

III.9 STRAIPSNIS

Kreipimasis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą

1. Taikydamas Susitarimo 12 straipsnį ir 15 straipsnio 3 dalį, arbitražo teismas kreipiasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
2. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą gali kreiptis bet kuriuo procedūros metu su sąlyga, kad arbitražo teismas gali pakankamai tiksliai apibrėžti teisines ir faktines bylos aplinkybes ir jam kylančius teisinius klausimus.

Arbitražo teisme pradėta procedūra sustabdoma, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą.

3. Kiekviena šalis gali arbitražo teismui pateikti pagrįstą prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Jei arbitražo teismas mano, kad 1 dalyje nurodytos kreipimosi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sąlygos netenkinamos, jis tokį prašymą atmeta. Jei arbitražo teismas šalies prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą atmeta, jis savo sprendimo motyvus nurodo sprendime dėl bylos esmės.

4. Arbitražo teismas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą kreipiasi pranešimu. Tame pranešime pateikiama bent ši informacija:

- a) trumpas ginčo aprašymas;
- b) ginčijamas (-i) Sąjungos teisės aktas (-ai) ir (arba) šio Susitarimo nuostata (-os) ir

c) Sąjungos teisės sąvoka, kurią reikia išaiškinti pagal Susitarimo 12 straipsnio 2 dalį.

Arbitražo teismas šalims išsiunčia pranešimą apie kreipimąsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pagal analogiją taiko vidaus darbo tvarkos taisykles, kuriomis reglamentuojama jo jurisdikcija priimti prejudicinį sprendimą dėl Sutarčių ir Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų priimtų aktų išaiškinimo.

6. Arbitražo teisme šalims atstovauti pagal I.4, I.5, III.4 ir III.5 straipsnius įgalioti atstovai ir teisininkai įgaliojami joms atstovauti ir Europos Sąjungos Teisingumo Teisme.

III.10 STRAIPSNIS

Laikinosios apsaugos priemonės

1. Susitarimo 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais bet kuri šalis bet kuriuo arbitražo procedūros metu gali prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones – sustabdyti kompensacinių priemonių taikymą.

2. Pagal 1 dalį teikiamame prašyme nurodomas bylos dalykas, skubą patvirtinančios aplinkybės ir faktiniai bei teisiniai pagrindai, *prima facie* pagrindžiantys prašomų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo būtinumą. Jame pateikiami visi turimi įrodymai ir pasiūlymai pateikti įrodymų, skirti laikinųjų apsaugos priemonių taikymui pagrįsti.

3. Šalis, prašanti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, savo rašytinį prašymą nusiunčia kitai šaliai ir arbitražo teismui per Tarptautinį biurą. Arbitražo teismas nustato trumpą terminą, per kurį ta kita šalis gali pateikti rašytines arba žodines pastabas.
4. Arbitražo teismas per vieną mėnesį nuo 1 dalyje nurodyto prašymo pateikimo priima sprendimą dėl ginčijamų kompensacinių priemonių taikymo sustabdymo, jeigu tenkinamos šios sąlygos:
  - a) arbitražo teismą *prima facie* tenkina šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, prašyme nurodyta bylos esmė;
  - b) arbitražo teismas mano, kad, kol jis priims galutinį sprendimą, laikinąsias apsaugos priemones taikyti prašanti šalis patirs didelę ir nepataisomą žalą, jei kompensacinių priemonių taikymas nebus sustabdytas, ir
  - c) žala, kurią laikinąsias apsaugos priemones taikyti prašančiai šaliai padarytų nedelsiamas ginčijamų kompensacinių priemonių taikymas, nusveria interesą nedelsiant ir veiksmingai taikyti tas priemones.
5. III.9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytas procedūros sustabdymas netaikomas, jei procedūra vykdoma pagal šį straipsnį.
6. Pagal 4 dalį priimto arbitražo teismo sprendimo poveikis yra tik laikinas ir tas sprendimas nedaro poveikio arbitražo teismo sprendimui dėl bylos esmės.

7. Sustabdymas baigia galioti, kai pagal Susitarimo 16 straipsnio 2 dalį priimamas galutinis sprendimas, išskyrus atvejus, kai pagal šio straipsnio 4 dalį priimtu arbitražo teismo sprendimu nustatoma ankstesnė sustabdymo pabaigos data.

8. Kad būtų išvengta abejonių, taikant šį straipsnį suprantama, kad, vertindamas atitinkamus šalies, prašančios taikyti laikinąsias apsaugos priemones, ir kitos šalies interesus, arbitražo teismas atsižvelgia į šalių ekonominės veiklos vykdytojų ir asmenų interesus, tačiau tai nereiškia, kad tokiems ekonominės veiklos vykdytojams ar asmenims suteikiama kokių nors teisių arbitražo teisme.

III.11 STRAIPSNIS

Įrodymai

1. Kiekviena šalis pateikia faktų, kuriais grindžia savo ieškinį arba atsiliepimą į ieškinį, įrodymus.
2. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti šalių pateikti susijusią informaciją, kurią laiko būtina ir tinkama. Arbitražo teismas nustato terminą, per kurį šalys turi atsakyti į jo prašymą.
3. Šalies prašymu arba savo iniciatyva arbitražo teismas gali prašyti bet kokio kito šaltinio pateikti informaciją, kurią laiko tinkama. Kai taikytina, arbitražo teismas taip pat gali prašyti ekspertų nuomonės, laikydamasis šalių sutartų sąlygų, jei mano, kad tai tikslinga.

4. Arbitražo teismo pagal šį straipsnį gauta informacija pateikiama šalims, ir jos gali dėl tos informacijos pateikti arbitražo teismui pastabų.

5. Paprašęs kitos šalies nuomonės, arbitražo teismas imasi tinkamų priemonių, kad išspręstų visus šalies iškeltus klausimus, susijusius su asmens duomenų apsauga, profesine paslaptimi ir teisėtai konfidencialumo interesais.

6. Arbitražo teismas sprendžia dėl pateiktų įrodymų priimtimumo, svarbos ir pagrįstumo.

III.12 STRAIPSNIS

Posėdžiai

1. Jei turi būti rengiamas posėdis, arbitražo teismas, pasikonsultavęs su šalimis, pakankamai iš anksto joms praneša posėdžio datą, laiką ir vietą.

2. Posėdis yra viešas, išskyrus atvejus, kai arbitražo teismas savo iniciatyva arba šalių prašymu dėl svarbių priežasčių nusprendžia kitaip.

3. Kiekvieno posėdžio protokolą parengia ir pasirašo arbitražo teismo pirmininkas. Tik toks protokolas yra autentiškas.

4. Arbitražo teismas gali nuspręsti surengti virtualų posėdį, laikydamasis Tarptautinio biuro praktikos. Šalys apie šią praktiką informuojamos laiku. Tokiais atvejais *mutatis mutandis* taikomos 1 ir 3 dalys.

III.13 STRAIPSNIS

Nepateikimas arba neatvykimas

1. Jeigu per šiame protokole arba arbitražo teismo nustatytą terminą ieškovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia savo ieškinio pareiškimo, arbitražo teismas nurodo nebetęsti arbitražo procedūros, išskyrus tuo atveju, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas mano, kad tai tikslinga.

Jeigu per šiame protokole arba arbitražo teismo nustatytą terminą atsakovas, nenurodęs pakankamai pagrįstos priežasties, nepateikia atsakymo į pranešimą apie arbitražą arba atsiliepimo į ieškinį, arbitražo teismas nurodo tęsti procedūrą, tačiau toks nepateikimas savaime nelaikomas ieškovo pateiktų kaltinimų pripažinimu.

Antra pastraipa taikoma ir tuo atveju, kai ieškovas nepateikia atsiliepimo į priešieškinį.

2. Jei šalis, deramai pašaukta į posėdį pagal III.12 straipsnio 1 dalį, į jį neatvyksta ir nenurodo pakankamai pagrįstos neatvykimo priežasties, arbitražo teismas gali tęsti arbitražą.

3. Jei šalis, kurios arbitražo teismas deramai paprašė pateikti papildomų įrodymų, to nepadaro per nustatytą terminą ir nenurodo pakankamai pagrįstos nepateikimo priežasties, arbitražo teismas gali priimti sprendimą remdamasis turimais įrodymais.

III.14 STRAIPSNIS

Procedūros pabaiga

1. Jeigu įrodoma, kad šalims buvo suteikta pakankama galimybė pateikti savo argumentus, arbitražo teismas gali paskelbti, kad procedūra baigta.
2. Jei arbitražo teismas mano, kad tai būtina dėl išskirtinių aplinkybių, prieš priimdamas sprendimą jis gali savo iniciatyva arba šalies prašymu bet kuriuo metu nuspręsti procedūrą atnaujinti.

IV SKYRIUS

SPRENDIMAS

IV.1 STRAIPSNIS

Sprendimai

Arbitražo teismas stengiasi sprendimus priimti bendru sutarimu. Tačiau jei paaiškėja, kad sprendimo bendru sutarimu priimti neįmanoma, arbitražo teismas jį priima arbitrų balsų dauguma.

IV.2 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo forma ir poveikis

1. Arbitražo teismas gali priimti atskirus sprendimus įvairiais klausimais skirtingu metu.
2. Jo sprendimai įforminami raštu ir juose nurodomi motyvai, kuriais jie grindžiami. Jie yra galutiniai ir privalomi šalims.
3. Arbitražo teismo sprendimą pasirašo arbitrai, jame nurodoma jo priėmimo data ir arbitražo vieta. Arbitrų pasirašyto sprendimo kopiją šalims perduoda Tarptautinis biuras.

4. Tarptautinis biuras arbitražo teismo sprendimą paskelbia viešai.

Arbitražo teismo sprendimą Tarptautinis biuras viešai skelbia laikydamasis atitinkamų asmens duomenų, profesinės paslapties ir teisėtų konfidencialumo interesų apsaugos taisyklių.

Antroje pastraipoje nurodytos taisyklės yra vienodos visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat šiam Susitarimui, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Jungtinis komitetas tas taisykles savo sprendimu patvirtina ir atnaujina šio Susitarimo taikymo tikslais.

5. Visus arbitražo teismo sprendimus šalys įvykdo nedelsdamos.

6. Susitarimo 15 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais arbitražo teismas, gavęs šalių nuomonę ir atsižvelgdamas į šalių vidaus procedūras, sprendime dėl bylos esmės nustato pagrįstą terminą, per kurį jo sprendimas turi būti įvykdytas pagal Susitarimo 15 straipsnio 5 dalį.

IV.3 STRAIPSNIS

Taikytina teisė, aiškinimo taisyklės, tarpininkas

1. Taikytiną teisę sudaro šis Susitarimas, Sąjungos teisės aktai, į kuriuos jame daroma nuoroda, taip pat bet kuri kita su tų dokumentų taikymu susijusi tarptautinės teisės norma.

2. Arbitražo teismas sprendimus priima pagal Susitarimo 12 straipsnyje nurodytas aiškinimo taisykles.
3. Arbitražo teismui neleidžiama priimti sprendimo kaip tarpininkui arba *ex aequo et bono*.

IV.4 STRAIPSNIS

Abiem pusėms priimtinas sprendimas arba kitos procedūros užbaigimo priežastys

1. Šalys gali bet kuriuo metu susitarti dėl abiem pusėms priimtino jų ginčo sprendimo. Apie tokį sprendimą jos kartu praneša arbitražo teismui. Jeigu sprendimą reikia patvirtinti pagal kurios nors šalies atitinkamas vidaus procedūras, pranešime nurodomas toks reikalavimas ir arbitražo procedūra sustabdoma. Jeigu tokio patvirtinimo nereikia arba kai pranešama, kad tokios vidaus procedūros atliktos, arbitražo procedūra užbaigiama.
2. Jeigu vykstant procedūrai ieškovas raštu informuoja arbitražo teismą, kad procedūros tęsti nebepageidauja, ir jeigu tą dieną, kurią arbitražo teismas gavo tą pranešimą, atsakovas dar nesiėmė jokių su šia procedūra susijusių veiksmų, arbitražo teismas priima nutartį, kurioje oficialiai užfiksuojamas procedūros užbaigimas. Arbitražo teismas priima sprendimą dėl išlaidų, kurias turi padengti ieškovas, jei tai atrodo pateisinama atsižvelgiant į tos šalies elgesį.

3. Jei prieš priimdamas sprendimą arbitražo teismas padaro išvadą, kad procedūrą tęsti beprasmiška arba jos tęsti neįmanoma dėl kitos priežasties, nei nurodyta 1 ir 2 dalyse, jis informuoja šalis apie savo ketinimą priimti nutartį užbaigti procedūrą. Pirma pastraipa netaikoma, jei yra neišspręstų klausimų, dėl kurių gali prireikti priimti sprendimą, ir jei arbitražo teismas nusprendžia, kad tai tikslinga.

4. Arbitražo teismas pateikia šalims arbitrų pasirašytos nutarties užbaigti arbitražo procedūrą arba arbitrų pasirašyto šalių susitarimu priimto sprendimo kopiją. Šalių susitarimu priimamiems arbitražo sprendimams taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.5 STRAIPSNIS

Arbitražo teismo sprendimo pataisos

1. Per 30 dienų nuo arbitražo teismo sprendimo gavimo dienos šalis gali paprašyti arbitražo teismo, kad jis savo sprendimo tekste pataisytų skaičiavimo, korektūros, tipografines arba panašaus pobūdžio klaidas ar praleidimus, – tuo tikslu ji kitai šaliai ir arbitražo teismui išsiunčia pranešimą per Tarptautinį biurą. Jei arbitražo teismas mano, kad toks prašymas yra pagrįstas, jis tokias pataisas atlieka per 45 dienas nuo prašymo gavimo. Gavus prašymą IV.2 straipsnio 6 dalyje nustatyto termino skaičiavimas nesustabdomas.

2. Arbitražo teismas per 30 dienų nuo pranešimo apie savo sprendimą 1 dalyje nurodytas pataisas gali atlikti savo iniciatyva.
3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pataisos atliekamos raštu ir yra neatskiriama sprendimo dalis. Taikomos IV.2 straipsnio 2–5 dalys.

IV.6 STRAIPSNIS

Arbitrų honorarai

1. IV.7 straipsnyje nurodyti honorarai turi būti pagrįsti, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, arbitrų jai skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.
2. Parengiamas ir prireikus atnaujinamas sąrašas, kuriame nurodomos dienos kompensacijos ir didžiausias bei mažiausias valandų skaičius, bendras visiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, dvišaliams susitarimams, taip pat šiam Susitarimui, Susitarimui dėl prekybos žemės ūkio produktais ir Susitarimui dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo. Jungtinis komitetas tą sąrašą savo sprendimu patvirtina ir atnaujina šio Susitarimo taikymo tikslais.

IV.7 STRAIPSNIS

Išlaidos

1. Kiekviena šalis padengia savo išlaidas ir pusę arbitražo teismo išlaidų.

2. Arbitražo teismas savo išlaidas nustato sprendime dėl bylos esmės. Šias išlaidas sudaro tik:
  - a) arbitrų honorarai, kurie nurodomi atskirai kiekvienam arbitrai ir kuriuos nustato pats arbitražo teismas pagal IV.6 straipsnį;
  - b) arbitrų patirtos kelionių ir kitos išlaidos ir
  - c) Tarptautiniam biurui mokami mokesčiai ir jo išlaidos.
3. 2 dalyje nurodytos išlaidos turi būti pagrįstos, atsižvelgiant į ginčo sumą, ginčo sudėtingumą, arbitrų bei arbitražo teismo paskirtų ekspertų jam skirtą laiką ir visas kitas svarbias aplinkybes.

IV.8 STRAIPSNIS

Išlaidoms padengti įnešama suma

1. Arbitražo pradžioje Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad kiekviena šalis iš anksto įneštų vienodą sumą, kuri laikoma IV.7 straipsnio 2 dalyje nurodytų išlaidų avansiniu apmokėjimu.
2. Vykstant arbitražo procedūrai, Tarptautinis biuras gali paprašyti, kad šalys, be 1 dalyje nurodytų sumų, įneštų papildomas sumas.

3. Visos sumos, kurias šalys įneša pagal šį straipsnį, pervedamos Tarptautiniam biurui, o šis jas išmoka faktiškai patirtoms išlaidoms, visų pirma įskaitant arbitrų honorarus ir Tarptautiniam biurui mokamus mokesčius, padengti.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

V.1 STRAIPSNIS

Pakeitimai

Jungtinis komitetas gali savo sprendimais priimti šio protokolo pakeitimus.

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJOS
DEKLARACIJA
DĖL ANALOGIJOS PRINCIPU GRINDŽIAMO INSTITUCINIŲ ELEMENTŲ ĮTRAUKIMO
Į SUSITARIMĄ DĖL SVEIKATOS

Šveicarijos Konfederacija pareiškia, kad instituciniai elementai, bendri susitarimams dėl su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, į šį Susitarimą įtraukiami tik laikantis analogijos principo, kadangi tai būtina šiuo Susitarimu nustatyto bendradarbiavimo veikimui užtikrinti. Tai nėra precedentas būsimiems susitarimams, neapimantiems su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija.
